

Lausunto Pohteen sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämissuunnitelman luonnoksesta 2027–2030, syksy 2026

Vastaaja:

-

Vastaus:

13.10.2026, 09.47 - 13.10.2026, 09.57

1. Lausuntoa antavan rooli *

Organisaation puolesta, organisaation nimi:

Kuusamon kaupungin vammaisneuvosto

2. Lausuntoa antavan yhteystiedot *

Etunimi	Anne
Sukunimi	Höykinpuro
Sähköposti	anne.hoykinpuro@kuusamo.fi

3.

Lausunto sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämissuunnitelman luonnokseen.

Luonnos sisältää Pohteen sosiaali- ja terveystalvelujen keskeiset tavoitteet vuodelle 2030 sekä toimenpiteet vuosille 2027–2028.

Kuusamon Vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämissuunnitelmassa huomioidaan vammaisten henkilöiden, vammaisten lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä yksilölliset tarpeet. Talvelujen tulee olla yhdenvertaisia, saavutettavia ja oikea-aikaisia.

Vammaisneuvosto nostaa erityisesti esille seuraavat kokonaisuudet:

1. Vammaisten työtoiminta

Vammaisten henkilöiden työtoiminnan tulee olla mielekästä ja osallisuutta vahvistavaa. Työtoiminnassa tosiasiallisesti työtehtäviä tekeville tulee maksaa heidän työpanoksestaan asianmukainen palkkio tai korvaus. Työtoiminnan ei tule muodostua tilanteeksi, jossa henkilö tekee työtä ilman asianmukaista korvausta.

2. Omaishoidon tuki ja vammaiset lapset ja nuoret

Vammaisen lapsen tai nuoren omaishoitajana toimiva vanhempi mahdollistaa usein lapsen asumisen kotona ja vähentää ympärivuorokautisten talvelujen tarvetta. Omaishoidon palkkio on monelle perheelle keskeinen taloudellinen tuki. Työikäisten omaishoitajien taloudellinen tilanne on eri, kuin eläkkeellä olevien omaishoitajien taloudellinen tilanne. Pohteen tulee selvittää ja raportoida läpinäkyvästi myös muutoksen kokonaiskustannukset: kuinka paljon maksaa omaishoidon tukeminen verrattuna tilanteeseen, jossa omaishoitaja lopettaa omaishoidon ja lapsi tai nuori tarvitsee enemmän ympärivuorokautisia talveluja. Rahan ja taloudellisten etujen ei tule olla ainoa päätöksentekoa ohjaava tekijä. Ihminen edellä -sloganin mukaisesti inhimillisyys ja ihmisten hyvinvointi tulee asettaa etusijalle.

3. Omaishoitajien vapaat

Kaikki omaishoitajat eivät pysty käyttämään lakisääteisiä vapaita nykyisillä järjestelyillä. Erityisesti vammaisten lasten ja nuorten kohdalla hoidon tulee olla lapsen tarpeisiin sopivaa. Pohteen tulee lisätä vaihtoehtoja omaishoitajien vapaiden toteuttamiseen. Perheelle tulee tarjota sopiva vaihtoehto ilman, että omaishoitaja joutuu itse etsimään talvelua useista eri paikoista.

4. Oma ohjaaja ja talvelujen yhteensovittaminen

Vammaisten lasten, nuorten ja erityistä tukea tarvitsevien perheiden talveluissa tulee olla nimetty vastuuhenkilö tai oma ohjaaja silloin, kun talvelukokonaisuus on laaja tai vaativaa. Perheiden ei pidä joutua itse selvittämään eri talveluja, etuuksia ja hakemuksia useista eri kanavista. Tiedon ja talvelujen pirstaleisuus kuormittaa erityisesti perheitä, jotka ovat jo ennestään vaativassa elämäntilanteessa.

5. Sosiaalityön riittävät resurssit

Vammaisneuvosto pitää välttämättömänä, että sosiaalityöntekijöitä on riittävästi siellä, missä vammaiset henkilöt ja heidän

perheensä asioivat. Terveystenhuollon ja sosiaalipalvelujen yhteistyötä tulee vahvistaa ja sosiaalialan ammattilaisen tulee olla tarvittaessa helposti saavutettavissa.

Sosiaalityön resursseja tulee turvata erityisesti:

- o terveyskeskuksissa
- o OYSissa
- o kuntoutuksessa
- o mielenterveyspalveluissa
- o vammaispalveluissa
- o lapsiperheiden palveluissa.

Vammaisneuvosto korostaa, että palvelujen suunnittelussa tulee tarkastella lyhyen aikavälin säästöjen sijaan koko palveluketjun kustannuksia ja vaikutuksia ihmisten arkeen. Oikea-aikainen tuki voi ehkäistä raskaampien ja kalliimpien palvelujen tarvetta myöhemmin.

Vammaisten henkilöiden ja heidän perheidensä näkökulma tulee ottaa mukaan palvelujen suunnitteluun, päätöksentekoon ja vaikutusten arviointiin.

13.10.2026

Kuusamon kaupungin vammaisneuvosto